



Protestantse Gemeente
Breda

S'Amen

Kerkblad van de Protestantse Gemeente Breda - 17e jaargang no.3 mei 2024

In dit nummer:

Boek "De toekomst van de kerk"

In gesprek met Hilde Veerman

Jezidi, het pauwenvolk

30 jaar Lucaskerk

Gospelviering op Hemelvaartsdag

Pinksteren vieren we buiten



De Protestantse Gemeente Breda

S'Amen

Colofon:

S'Amen is het kerkblad van de Protestantse Gemeente Breda

Kopijdatum:

dinsdag 7 mei 2024

Kopij sturen aan redactie:

samen@pknbreda.nl

Verschijningsdatum:

25 mei 2024

Richtlijnen kopij:

www.pknbreda.nl/samen

Redactie:

Leon Geschiere
Arne Goudriaan
Kathinka Minzinga
Joyce Rijke
Victor Witter

Kerkelijk bureau:

Mieke Frankfoorder-Boevé
Pottenbakkerstraat 51
4813 LB Breda
Tel.: 076-5146523
Email: ledenadministratie@pknbreda.nl

Website:

www.pknbreda.nl

Foto cover: Linda de Geus

Als u geen belangstelling heeft voor S'Amen en het blad niet meer wilt ontvangen, kunt u dit doorgeven aan het kerkelijk bureau:
ledenadministratie@pknbreda.nl

Dit is een uitgave van De Zalige Zalm, bureau voor geloofscommunicatie.

Druk:

Veldhuis Media, Meppel

Lucaskerk

Tweeschaar 125
4822 AS Breda
Tel.: 076-542 24 33

Johanneskerk

Dreef 5
4813 ED Breda
Tel.: 076-521 05 45

Pastoresteam

Predikanten:
ds T. van Prooijen
T 076-5423334
06-29283935
E ds.vanprooijen@pknbreda.nl

ds. Henriëke ten Thije
T 06-43543209
E henrieketenthije@casema.nl

Kerkenraad PGB

Email: scriba@pknbreda.nl

Markuskerk

Hooghout 96
4817 ED Breda
Tel.: 076-514 00 80

Kerkelijk medewerkers:
Thijske Fraanje
E t.fraanje@pknbreda.nl

Hanny den Ouden
T 06-48549088
E h.denouden@pknbreda.nl

S'Amen

NL91 ABNA 0520 2278 67
t.n.v. Prot. Gemeente Breda
o.v.v. "S'Amen"
(Richtbedrag: € 25,- per jaar)

Vrijwillige bijdrage

Collectebonnen

A. Vellen van 20 bonnen met een waarde van € 0,75 per bon, totaal dus € 15,00 per vel.
B. Vellen van 20 bonnen met een waarde van € 1,50 per bon, totaal dus € 30,00 per vel.
C. Vellen van 20 bonnen met een waarde van € 2,50 per bon, totaal dus € 50,00 per vel.
Bonnen kunnen besteld worden door overschrijven van € 15,00, € 30,00, € 50,00 (of een veelvoud daarvan) op bankrekening NL 91 ABNA 0520 2278 67 ten name van de Protestantse Gemeente te Breda (met vermelding van de gewenste soort vellen)

Financiën

Protestantse Gemeente Breda:
ABN AMRO NL91 ABNA 0520 2278 67
Diaconie Protestantse Gemeente Breda:
ING bank NL89 INGB 0001 0708 50
ZWO groep Protestantse Gemeente Breda/Ginneken:
ING bank NL14 INGB 0001 5429 41

Meditatie

Randkerkelijke steunberen

Over zijn eigen manier van christen-zijn zei Winston Churchill: "Ik ben als de steunbeer van een oude kathedraal - ik steun de kerk wel aan de buitenkant." Ook in onze eigen kerkgemeenschap hebben we veel van deze steunberen: mensen die bewust aan de zijlijn van het kerkelijk leven staan, op hun eigen manieren hun (geloofs)leven vorm en inhoud geven en de kerk daar minder voor nodig hebben. Ruim twaalfhonderd kerkleden ontvangen S'amen, maar in de kerk komen er daarvan ongeveer tweehonderd. We hebben in onze eigen gemeente meer randkerkelijken dan 'kernkerkelijken' en dat is in heel Nederland het geval. Randkerkelijken kom je niet zoveel tegen in de kerk, maar ze zijn er in grote getale.

Ik vind het jammer dat er weinig uitwisseling is tussen deze groepen. Ze verstaan elkaar namelijk op heel veel punten erg goed. Ze spreken dezelfde taal en kennen hetzelfde gedachtengoed. Ze proberen dezelfde christelijk georiënteerde waarden tot uitdrukking te brengen in hun leven. Klanken en melodieën, beelden en verhalen hebben voor hen vaak dezelfde zeggingskracht. Ze delen een vergelijkbaar verleden, net zoals het verlangen naar een nieuwe toekomst. Zo groot zijn de verschillen niet tussen kernkerkelijken en randkerkelijken. Veel randkerkelijke mensen tref je juist aan onder degenen die het evangelie in praktijk brengen.

Als kernkerkelijken al een zeer diverse en heterogene groep vormen, dan geldt dat voor randkerkelijken waarschijnlijk in nog grotere mate. Dat maakt mij alleen maar nieuwsgieriger. Wie zijn ze? Waar zijn ze? Kan ik ze te spreken krijgen? Wat is hun verhaal en zou het mogelijk zijn om hun verhalen ruimte te geven in de kerk? Zouden we daardoor meer zicht kunnen krijgen op hoe we kerk kunnen en willen zijn in de huidige tijd? Hebben wij als kerk hen nog iets te bieden? Kunnen we iets voor elkaar betekenen? Ik mis deze mensen en hun (geloofs)verhaal. Volgens mij heeft de kerk ze nodig om op een bredere manier kerk te zijn. Meer kerk-in-de-wereld.

Randkerkelijkheid is van alle tijden. Al eeuwenlang bestaat rond de kerken een grote cirkel van mensen die niet elke maand een kerk van binnen zien, maar die toch een zekere kennis van en waardering voor de kerk hebben. Ze zijn opgegroeid met het christelijk geloof, protestants of katholiek, ze zijn gedoopt en hebben soms belijdenis gedaan, ze hebben vaak familieleden en vrienden die nog wel regelmatig in een kerk komen, en vaak staan ze sympathiek tegenover de collectes voor de goede doelen en andere activiteiten die de kerken organiseren.

Inhoudsopgave

- 3 Meditatie
- 4 Actueel
- 6 In gesprek met
- 7 Algemeen Kerkelijk Nieuws
- 10 Diaconie
- 14 Rondom de Wijkkerken
- 19 Vieringen



Deze buitenste kring van mensen rond de kerk werd tot een aantal jaren geleden telkens opnieuw aangevuld vanuit de kern. Maar nog even en ook de groep randkerkelijken raakt uitgestorven. Er komen niet veel randkerkelijken meer bij want daarvoor moet je immers iets uit de christelijke traditie meegekregen hebben. De kinderen van vandaag krijgen heus wel waarden en verhalen mee - maar niet of weinig meer in het christelijke jasje.

De kerk kan niet zonder randkerkelijken, net zoals randkerkelijken niet goed kunnen zonder de kerk: de kerk moet blijven bestaan om randkerkelijk te kunnen zijn. Maar in dat voortbestaan van de kerk zijn randkerkelijke mensen onmisbaar om breedte te maken en stevigheid te geven aan de kerk, en om de brug te slaan tussen binnen en buiten. En de Geest Gods? Die trekt zich niets aan van binnen en buiten.

Hanny den Ouden

Er gaat een boek door de kerk

Rouw om wat niet kan blijven

Eind 2023 kwam het boek 'De toekomst van de kerk' van Aarnoud van der Deijl uit. De auteur is al dertig jaar predikant in diverse PKN-gemeenten en illustreert zijn betoog met ervaringen die voor kerkgangers heel herkenbaar zullen zijn. Het boek heeft de ondertitel 'Essay vol rouw en hoop'. Het eerste deel blikt terug op het verleden van de kerk van de afgelopen veertig, vijftig jaar en rouwt over wat geweest is en wat we niet in de vorm van toen zullen zien overleven. Het tweede deel gaat over de vraag waar we dan hoop uit kunnen putten. In deze samenvatting gaan we in op het eerste deel; in de volgende S'amen doen we hetzelfde voor het tweede deel.



Deel 1, 'zeven plannen die de kerk niet konden redden', is opgehangen aan een kapstok die wordt aangereikt door godsdienstwetenschapper Ninian Smart. Die onderscheidt in elke godsdienst en levensbeschouwing zeven domeinen, namelijk opvattingen, rituelen, verhalen, normen en waarden, gemeenschappen, beelden en symbolen, en ervaringen. De kerken hebben de afgelopen halve eeuw met vereende krachten van professionals en vrijwilligers op elk van deze domeinen geprobeerd om de ontkerkelijking tegen te gaan, maar slaagden er niet in om te groeien. Integendeel, de kerken worden steeds minder bezocht en zijn aan de randen van de levens van veel mensen komen te staan. Van den Deijl gaat na waarom al die inspanningen in het opzicht van aanwas niet hebben gewerkt en toont aan dat elke goede en goedbedoelde poging tegelijk een onbedoeld negatief bijeffect heeft

gehad. We zetten die pogingen hier op een rijtje en doen dat expres in de tegenwoordige tijd omdat deze praktijken ook herkenbaar zijn in ons huidige kerk-zijn:

Opvattingen moderniseren: in boeken en gesprekskringen worden weliswaar oude knellende dogma's opgeruimd, maar dat maakt de kerk niet aantrekkelijker voor bijvoorbeeld onze kinderen. Als valkuilen treden op, ten eerste, dat geloven meer is dan het hebben van opvattingen, het ergens-bij-(willen)-horen is minstens zo belangrijk. En, ten tweede, dat de uniciteit van de kerk hiermee is komen te vervallen: de aangepaste ideeën hebben geleid tot 'als ik dit of dat niet meer hoeft te geloven, wat maakt het dan uit dat ik erheen ga want dat is niet anders dan ik elders hoor.'

Rituelen opleuken: vieringen worden hoogkwalitatieve doelgroepgerichte bijeenkomsten met allerlei kunstzinnige vormen, maar daar staat enorm veel menskracht en energie tegenover waarbij de kerkgangers de rol van consument toebedeeld krijgen en al dat moois steeds gewoner gaan vinden, vroeg of laat verveeld zijn geraakt en afgehaakt.

Verhalen ontmythologiseren: als bijbelverhalen gaan over universeel menselijke ervaringen, wat is nog het verschil met sprookjes of mythen?

Normen en waarden praktiseren: over gerichtheid op de samenleving en caritas valt geen verkeerd woord te zeggen, maar de kerk wordt er niet voller door en deze aanpak zorgt soms voor weinig wenselijke discussies binnen de kerk.

-Gemeenschappen vitaliseren: vanuit de gedachte dat God overall is stellen kerken zich gastvrij open voor mensen van buiten de kerk. Dat leidt vaak tot mooie en zinvolle uitwisselingen, maar niet tot een hausse aan nieuwe kerkleden. De kerk wil haar gasten via die weg ook niet reduceren tot object van een evangelisatiestrategie.

Beelden en muziek in de kerk brengen: op het raakvlak van kerk en kunst zijn veel initiatieven, maar kunst is altijd een doel in zich en geen middel tot meer betrokkenheid bij een kerk. Bovendien raakt de kerk langs deze weg verbonden met andere elitaire activiteiten als museumbezoek en klassieke concerten wat mogelijk andere groepen buitensluit.

Aansluiten bij dagelijkse ervaringen van mensen: de kerken proberen een houding van affirmatie en waardering aan te nemen, 'je mag er zijn zoals je bent'. Die houding komt niet altijd overeen met wat de buitenwereld via de media over de kerk verneemt, zoals misbruik en wanbeheer. Bovendien komen mensen niet alleen in de kerk om te horen dat zij oké zijn, maar juist dat het leven rijker is dan dat.

Als (Nederlandse) kerk leven we niet op een eiland. Historisch gezien leven de huidige generaties in een tijd waarin volgens sommige godsdienstsociologen na 2500 jaar zelfs een einde lijkt te komen aan de invloed van de grote wereldreligies, aldus Van der Deijl. En daarmee belanden we in het boek op een bijna (?) dood punt. Want als deze pogingen allemaal niet geholpen hebben, wat moeten we dan? Hoe ziet de toekomst van de kerk eruit?

Op dit punt stoppen we onze samenvatting, halverwege het boek, en dat doen we bewust om even goed stil te gaan staan. Ja, er lijkt echt een tijdperk voorbij te zijn. We zullen ons verlies moeten nemen. Dan wordt het tijd om te rouwen. Rouwverwerking begint bij het accepteren van de werkelijkheid. En die werkelijkheid lijkt te zijn dat de kerk zoals we die kennen en waarderen niet te redden valt, al heeft niemand daar schuld aan.

Het tweede deel van het boek, **'Maar redden we het zonder de kerk?'**, behandelt de hoop. Daar gaan we in de volgende S'amen mee verder. Maar niet zonder te vertellen dat het pastorale team van onze kerk het een goed idee vond om met iedereen die dat wil, dit boek te lezen. Daarom circuleren op dit moment vier exemplaren van het boek in de kerken. Het wordt onderling doorgegeven, het ligt op salontafels en nachtkastjes in eengezinswoningen, flats en seniorenappartementen, er wordt over gedacht en met elkaar gesproken: over wie we zijn en wat we geloven en wat daarvan het waard is om behouden te blijven. Dat is kerk-zijn anno 2024.

Thijske Fraanje, Hanny den Ouden, Ton van Prooijen

Leerhuisprogramma:

Op **woensdag 22 mei** is er een avond met als thema: In de voetsporen van de Pilgrim Fathers. Onze inleider is Carel van Wijk.

In 1620 zeilde een groep godsdienstbannelingen naar Amerika om daar de Founding Fathers van de Verenigde Staten te worden. Wat waren hun motieven? Waarom verlieten zij Engeland? Waarom gingen zij in 1609 eerst naar Leiden? Waarom reisde een groot deel van de oorspronkelijk groep niet mee naar de Nieuwe Wereld? Welk geheim droegen ze eigenlijk met zich mee? Op deze vragen baseert Jeroen Windmeijer zijn thriller *'Het Pilgrim Fathers Complot'*.

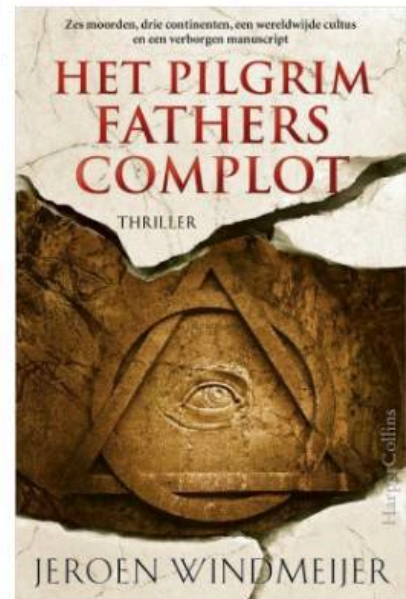
Carel van Wijk geeft een toelichting vanuit zijn perspectief als tekstwetenschapper aan de Universiteit van Tilburg. Hij zal de historische achtergronden van het verhaal toelichten en de literaire technieken om deze zakelijke informatie in een vorm te gieten die een breed publiek aanspreekt. Het is niet noodzakelijk om vooraf het boek gelezen te hebben, maar het kan uiteraard geen kwaad.

Als vervolg op deze leerhuisavond van 22 mei organiseren we een **Pilgrims wandeling in Leiden op zaterdag 1 juni**

We gaan onder leiding van een gids van het Gilde Leiden een wandeling maken die ons voert langs plaatsen die nog herinneren aan het verblijf van de Pilgrims in Leiden.

Deelnemers verwachten we om 10.45 uur in Leiden, om met een kopje koffie te beginnen. De wandeling start om 11.30 uur en eindigt om 13.30 uur. We willen het programma afsluiten met een gezamenlijke lunch (op eigen rekening). Voor aanmelden en meer informatie over deze dag kunt u terecht bij Arja van der Velde: arjavandervelde@gmail.com Uiterste aanmelddatum is **15 mei**.

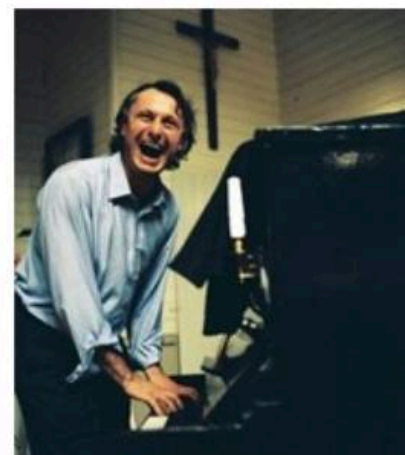
Joyce Rijke



AS IT IS IN HEAVEN: Zangdienst op 28 april

Twintig jaar geleden draaide de bijzondere film *As it is in Heaven* in de bioscopen. De titel is een verwijzing naar het Onze Vader: "... op aarde zoals in de hemel". In een klein Zweeds dorpje kennen de inwoners elkaar al een leven lang. Ze zitten opgesloten in ingesloten patronen en oordelen en in een groot, oorverdovend zwijgen over misstanden waarvan iedereen op de hoogte is (huiselijk geweld, bedrog, pestgedrag). De predikant, die zichzelf als hoeder van het dorp ziet, preekt een geloof dat eerder beklemmend is dan bevrijdend. 'De hemel' staat voor een straffende God die alles nauwlettend in de gaten houdt. Alles verandert als een wereldberoemde dirigent, Daniel Dareús, na een zware hartaanval neerstrijkt in het dorpje. Als hij het plaatselijke kerkkoortje gaat dirigeren, komt de kracht van saamhorigheid en gemeenschap naar boven en wordt het soms even hemel op aarde...

Op **dinsdag 16 april (Markuskerk)** en woensdag **17 april (Lucaskerk)** bekeken we, voor het eerst of opnieuw, de film. In de vieringen van zondag **14 april (Markuskerk)** en **zondag 21 april (Lucaskerk)** haakten we aan bij thema's uit de film (die bijvoorbeeld veel verwijzingen bevat naar het verhaal van Jezus).



In de film zegt Daniel dat hij er van jongs af aan van droomde om met muziek de harten van mensen te openen. Met een speciale zangdienst op **zondag 28 april (Markuskerk 10:00 uur)** sluiten we dit project af. Een aantal gemeenteleden zullen vertellen over muziek die hun harten opent. Natuurlijk gaan we ook veel zingen, met veel variatie.

ds. Ton van Prooijen

In gesprek met ...

... Hilde Veerman

Hilde is geboren in 1991 in Rotterdam en opgegroeid in Krimpen aan de Lek. Ze is de jongste van 4 kinderen. De gereformeerde kerk was een onderdeel van het gezinsleven. Haar ouders hebben er bewust voor gekozen de kinderen niet te laten dopen. Zodat ze later zelf de keuze konden maken. Hilde heeft dat als best lastig ervaren. Je moet dat toch zelf echt kiezen. In de herfstvakantie bezochten de kinderen de vakantiebijbelclub waar ze vier dagen lang zongen, bijbelverhalen hoorden en knutselden. Hilde keek er elk jaar naar uit.



Ook gingen ze met het gezin met Pinksteren naar de Pinksterconferentie (opwekking). Daar gingen de kinderen naar de kindertent en het programma was ongeveer zoals in de vakantiebijbelclub. Achteraf kijkend zegt Hilde, het was mooi om verschillende kanten van geloven te ervaren in mijn jeugd.

Toen ze 16 jaar was verhuisde het gezin naar Alblasserdam. Het was lastig om daar weer aansluiting te vinden bij de jeugd van de kerk. Ze heeft er belijdeniscatechese gevolgd en heeft er toen voor gekozen om zich te laten dopen. Dat gebeurde daar meestal met handoplegging en een paar druppels water. Hilde wilde eigenlijk net als haar zus en broer gedoopt worden door onderdompeling. Eerst durfde ze het niet te vragen, maar uiteindelijk vroeg ze het toch. Gelukkig was het toch mogelijk bij deze PKN kerk. Er werd een bad in de kerk gezet. Hilde vindt dat achteraf heel fijn, het was echt een bijzonder moment.

Ze ging studeren in Rotterdam, eerst een jaar HBO-v (verpleegkunde) omdat ze uitgeloot was voor geneeskunde. Maar na een jaar kon ze toch starten bij geneeskunde. Nu is ze basisarts en werkt ze als donorarts bij Sanquin (de bloedbank) in Breda. Ze is daar verantwoordelijk voor de gezondheid van de donor en de veiligheid rond bloeddoneren.

Tijdens haar studie heeft ze Stephan leren kennen. Hij woonde in Breda. In 2015 zijn ze getrouwd in een dienst in de Johanneskerk. Stephan had al een huis in Hoge Vucht en daar trok Hilde bij in. Een jaar later hebben ze samen een woning gekocht in Hoge Vucht. Ook begon daar de zoektocht: "Waar gaan we kerken?" Stephan uit evangelische hoek en Hilde uit de PKN. Ze hadden het voornemen om samen uit te gaan vinden waar ze zich

thuis voelden. Het bleek toch veel ingewikkelder dan gedacht. De kerken hier in het zuiden waren maar kleine gemeenschappen en er waren weinig jonge mensen. Eerst gaf het aantal jonge mensen bij Jefta de doorslag om daar te kerken. Maar in 2018 kreeg ze een mailtje van Ton van Prooijen dat er een jongeren gespreksgroep ging starten in de Luthersekerk. (Eerst heette de gespreksgroep Spirit2 en nu is de naam veranderd in @geloven.nu.) Samen gingen ze er naartoe. Het was een fijne avond. Kort daarna hebben ze een lange reis gemaakt naar Australië en Sumatra. Tijd genoeg om samen te praten. Ze besloten om voortaan naar de Markuskerk te gaan.

Hoewel de Markuskerk als een warm bad voelt, blijft het een moeilijk punt dat er bijna geen leeftijdgenoten in de kerk zijn. Het zou zo fijn zijn om vrienden te hebben van je eigen leeftijd in de kerk. Hilde vindt de Familietafel een heel positief project. In najaar 2021 is hun dochter Vera geboren. Daardoor is verbinding met andere gezinnen nog belangrijker geworden. Een keer per maand eten jonge gezinnen met elkaar, daarna praten de ouders samen en hebben de kinderen een eigen programma. Je kunt zo aanschuiven, er wordt gekookt, het voelt erg luxe.

Vorig jaar zijn ze met hun gezin voor het eerst naar het Gracelandfestival geweest. Daar is PKN ook bij betrokken. Het was een soort vakantie dag. Er waren allerlei creatieve vormen die iets met Christendom te maken hebben, met workshops, lezingen discussies met elkaar. Het was fijn om met veel jonge mensen samen dit te beleven.

Hilde is ook actief in de kerk bezig. Ze is redactielid van Samen op Zondag en lid van de werkgroep Vieren en van de bloemengroep in de Markuskerk. En Hilde en Stephan



hebben gevraagd of er een keer per maand creche kan zijn in de kerk. Er is een uitnodiging gestuurd naar alle doopouders van de afgelopen 4 jaar. Zo hopen zij en wij dat er een aanzuigende werking vanuit gaat en er meer jonge gezinnen komen kerken.

Joyce Rijke

Algemeen Kerkelijk Nieuws

Uit de Kerkenraad

Toekomstgroep zoekt versterking.

Onze Protestantse Gemeente Breda heeft als een van haar commissies een toekomstgroep ingesteld met als opdracht: De kerkenraad te helpen zoeken naar de juiste richting voor onze gemeenschap in een veranderende wereld. Deze groep helpt de (kleine) kerkenraad met het voorbereiden van beleidstukken zoals beleidsplan en werkplan. Er wordt gestreefd naar een gewogen samenstelling.

Het huidige beleidsplan [Beleidsplan versie2 nov 2023.pdf](#) ([pknbreda.nl](#)) en het werkplan [2023-2024 Werkplan PGB 23-24 okt 23.docx](#) ([live.com](#)) zijn door deze groep voorbereid en na wat kleine aanpassingen door de kerkenraad aangenomen. De volgende opdracht voor de toekomstgroep is om te beginnen met een eerste aanzet voor een volgend beleidsplan 2025-2030. Dat is een uitdagende klus die niet zo makkelijk zal zijn als het lijkt.

De kerkenraad zou graag de toekomstgroep voor deze nieuwe taak uitbreiden met nieuwe leden. Is dit misschien iets voor u, jou? Zo ja, aarzel niet en laat het s.v.p. weten aan een van de sectieteamvoorzitters (Mieke, Paul of Andries) of aan onze scriba, Hetty van Elburg: scriba@PKNbreda.nl.

Beroepingswerk.

Zoals eerder al gecommuniceerd beginnen wij met de voorbereidingen voor het beroepen van een 2de predikant voor onze gemeente in Breda. We wachten nog op de financiële goedkeuring uit Utrecht, maar de voorbereiding is gestart. Naast een beroepingscommissie willen wij een klankbordgroep instellen, die later in het beroepingswerk gaat meedenken. We zoeken nog mensen die hierin zouden willen participeren. Graag aanmelden bij een van de sectieteamvoorzitters (Mieke, Paul of Andries) of bij onze scriba, Hetty van Elburg: scriba@PKNbreda.nl

Andries van der Vegt

Wij gedenken

Jacomina Geertruida Jobse

- Nieuwenhuize * 12 april 1929 - † 17 februari 2024

Ina Jobse was met haar man Rein een betrokken gemeentelid. Rein en Ina waren actief in de Grote Kerk en later in de Lucaskerk. En als vrijwilligers hielpen ze in het ziekenhuis om mensen in hun bed te verrijden naar de kerkdienst. Toen in de Lucaskerk een oecumenische gesprekskring startte, namen Rein en Ina daaraan deel. Hoewel traditioneel opgevoed, was Ina dat niet in haar geloof. Voor haar was geloof 'samen vieren'. Kerk was voor haar een plek van sociale ontmoetingen, koffiedrinken met gemeenteleden na afloop van de dienst en mensen ook thuis uitnodigen.

Ina was altijd druk doende, aan het werk in het huis, aan het schoonmaken, alles netjes houden. En als ze niet in haar eigen huis bezig was, dan hielp ze bij haar kinderen. 'Ze waakt over haar huishouding, niets doen is haar onbekend'. Het is natuurlijk niet voor niets dat de kinderen deze tekst uit Spreuken voor hun moeder kozen in de dankdienst voor haar leven. Zo tekenend voor wie zij was. Rein en Ina hebben een lang leven met elkaar gedeeld. De laatste jaren woonden ze in een zorgcentrum op de Donatello. Ina had steeds intensievere zorg nodig. Tot zijn overlijden is Rein haar liefdevol en toegewijd nabij geweest. Ina overleed op 17 februari 2024. Zij mag nu rusten in Gods hand, in vrede. We bidden om Zijn nabijheid voor haar kinderen en kleinkinderen.

Jonneke Prins



Donderdag 9 mei 2024

HEMELVAARTSDAG

om 11:30 uur

Gospelviering

in de Grote Kerk van Breda

Met **muzikale medewerking** van gospelformatie JOY en organist Aart Bergwerff. **Voorgangers:** Hans van der Meulen (Evangelische kerk Jefta), Nobert Schnell (Rooms-Katholieke Kerk) en Ton van Prooijen (Protestantse Gemeente Breda)



Dé oecumenische viering van het jaar



Raad van Kerken Breda



oikommene



Leo Fijen is bekend van zijn boeken en televisieprogramma's over kerken en kloosters. Plekken die hij zelf ook frequent bezoekt. De inspiratie die hij daar opdoet deelt hij hier graag met u.

EENVOUD VAN EEUWELING

Zuster Laetha heet ze, maar liefst 104 jaar jong. Haar naam betekent blijdschap of vreugde. Ik ontmoet haar een paar maanden geleden. En ik luister ademloos naar het verhaal van deze eeuweling. Ze vertelt over haar werk als augustines van Heemstede in de wijkzorg van Rotterdam, 40 jaar lang. En dan begint ze direct met een bijzondere herinnering. Over een man die ernstig ziek was en thuis wilde sterven. De huisarts wist dat niet en belde een ambulance. Toen de broeders uitstapten en de zieke man mee wilden nemen, protesteerde hij en deed een beroep op zuster Laetha. Die werkte graag mee want ze wist dat de man thuis zijn laatste adem wilde uitblazen. Ze stuurde de broeders daarom even weg en begon te bidden tot God met de vraag of de zieke man mocht sterven. Toen de broeders ongeduldig werden, bleef ze onverstoort bidden. En net toen ze bij die laatste woorden gekomen was – 'Het eeuwige licht verlichte hem' – blies de zieke zijn laatste adem uit. Ik luisterde ademloos naar dit verhaal van zuster Laetha die zichzelf niet groter wilde maken dan ze is. Want lachend vertelt ze daarna dat gebed niet altijd nodig is. Soms kan een hond ook het laatste zetje geven. Zoals bij een andere man die terminaal was en nauwelijks familie had. Toen zijn einde nabij was, vroeg zuster Laetha wat hij nog nodig had. "Mijn hond", antwoordde hij. De zuster twijfelde omdat het een herdershond was die kon bijten. Ze haalde toch de hond. Nog geen paar minuten later stierf de zieke. "Een hond kan dus het verschil maken aan een sterfbed", lacht zuster Laetha. Ze leert me dat je als eeuweling jong van hart kunt zijn en mag lachen om jezelf. Ook als je bidt bij het starten van de auto: 'Heilige engel Sint Michiel, ik beveel u mijn lichaam en mijn ziel, behoed me voor het kwaad en voor de ongelukken op straat'. Zo kun je 104 jaar worden, lachen om jezelf en er zijn voor je naaste. Zo eenvoudig is het geluk van een blijmoedige zuster. ■

*Jong van hart en
lachen om jezelf*

Diaconie

BREDA-WISMAR-ARAD



Transport

Inmiddels kan ik u melden dat alles goed is gegaan met het transport. Op dinsdag 19 maart kwamen Theo Oldenburger en Arjen de Bruin, na een oponthoud van enige uren (!) aan de Roemeense grens rond vier uur 's middags aan in Arad waar alles uitgeladen kon worden. Alles voor het Bejaardenhuis en het Kindertehuis is in de dagen erna door vrijwilligers ook weer daar gebracht. Theo en Arjen zetten op vrijdag de 22e weer voet op Nederlandse bodem na onderweg de nodige retourvrachten geladen en afgeleverd te hebben. Onze dank is groot dat zij dit opnieuw voor onze partnergemeente in Arad hebben gedaan!



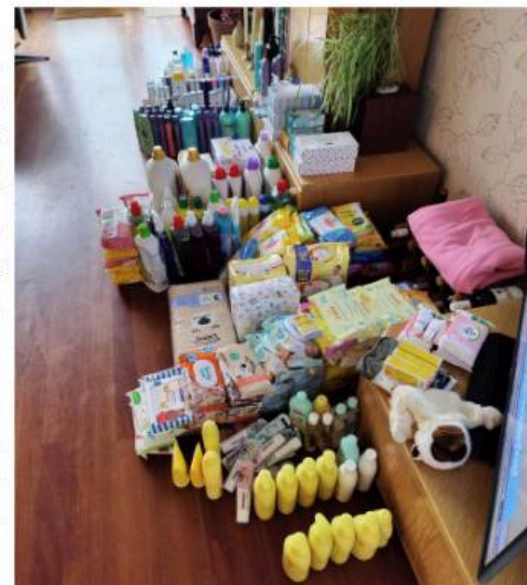
Nadenken over de toekomst

Reeds enkele malen hebben wij via een Zoom-verbinding gesproken met o.a. ds. Béla Tothpal van Arad en ds. Thorsten Markert van Wismar over hoe wij de komende tijd invulling zouden kunnen geven aan onze verbondenheid. Niet alleen onze gemeente vergrijsst, ook in Wismar en Arad heeft men hiermee te maken. Onder andere de Zomerontmoetingen, zoals wij die tot vóór 'corona' organiseerden, blijken niet meer in deze vorm haalbaar. Wat kan er dan nog wel? Daarom zullen onze secretaris Pieter Harder en ikzelf èn ds. Béla Tothpal in het weekend van 26-28 april in Wismar aanwezig zijn om hierover met elkaar van gedachten te wisselen. Volgende keer hoort u beslist meer hierover!

Nieuwe honing, handcrème, voeten crème en lippenbalsem uit Arad

Met de vrachtwagen kwam er de nodige honing mee naar Breda en kunnen we deze weer een keer bij u na de dienst aan de man-vrouw brengen samen met de fijne hand- en voeten crèmes. Houdt u SamenopZondag maar in de gaten. Bestellingen via: w.frankfoorder@hccnet.nl of bel 5146523

Mieke Frankfoorder (vz)



Foto's: breiwerk voor Arad, inpakken (2x) en ingezamelde drogisterijartikelen

Van straatjoch tot politieagent

Een Nederlandse jongen met Iraanse roots. Tegendraads, in zijn puberjaren: ruzie maken, vernielingen. Nu werkt hij bij de politie. Op het aanmeldcentrum in Ter Apel, waar hij zelf ooit aankwam met zijn moeder.

Zes jaar oud is hij dan. In de ruim 10 jaar voor ze een verblijfsvergunning krijgen, verhuist Darius veel. Hij haalt het vmbo, maar daarna wordt het niks met school. Hij hangt met andere jongens op straat en zoekt de confrontatie met de politie. Resultaat: een waslijst aan processen-verbaal.

Dan vindt hij 'zijn' opleiding: beveiliging. Maar in het stagejaar haalt zijn verleden hem in: hij krijgt de benodigde 'verklaring omtrent gedrag' niet. Zijn toekomst dreigt alsnog in duigen te vallen. Met zijn moeder gaat Darius naar het politiebureau om bezwaar te maken, bloednerveus.

De wijkagent zegt: Als je het echt meent, wil ik je toekomst niet belemmeren. De jeugdagent laat op zijn beurt de ergste dingen uit het dossier. Darius kan op stage. En zijn kijk op de politie is grondig veranderd.

Zijn verleden komt van pas bij het omgaan met probleemjongeren. Als beveiliging merkt hij hoeveel voldoening het geeft om rust te brengen in stressvolle situaties. Het gaat hem zo goed af dat hij overstapt naar de politie.

Niet boven maar naast mensen

De basis van de omgang met vreemdelingen heeft hij bij INLIA geleerd, zegt Darius. Werkend in de opvang leerde hij: "Je staat niet boven mensen, maar naast hen. En samen vind je een oplossing."

Het mooiste van wat hij nu doet? "Ik zie kinderen dit land binnen komen en mijn aanwezigheid laat hun zien dat ze onderdeel kunnen worden van deze maatschappij."



KADER BIJ ARTIKEL:

Een baby overlijdt "We hebben als land gefaald"

Het aanmeldcentrum is de laatste jaren overvol. Elke dag weer moeten Darius en zijn collega's zien of ze alle vrouwen en kinderen een matrasje voor de nacht kunnen bieden. Tijdenlang slapen honderden mensen buiten. Inspecties beoordelen de situatie - ook binnen de hekken - als onhygiënisch en onveilig.

In die situatie begint Darius 24 augustus 2022 aan zijn dienst. In de overvolle sporthal waar provisorisch de meest kwetsbare mensen zijn ondergebracht, drukt een moeder hem haar levenloze baby in de handen. Darius begint direct te reanimeren. Het baat niet.

"Afgrijselijk. Ik heb heel wat gezien; zelfpijniging, zelfdoding. Dit was het ergste." Omdat de medische doodsoorzaak niet wordt gevonden, is er geen verband te leggen tussen de dood van de baby en de ongezonde verblijfsomstandigheden, schrijven de inspecties van zowel Gezondheidszorg als Justitie.

Darius kan het overlijden van de baby niet los zien van de omstandigheden in Ter Apel op dat moment. Het steekt hem dat die situatie zo lang kon voortduren. Gemeenten die bleven weigeren asielzoekers op te vangen. Zorg en veiligheid die ver te zoeken waren. Mensonterende toestanden. In een land als Nederland. En nog is de kwestie niet structureel opgelost.

"Ik vind dat we als land hebben gefaald hierin", zegt hij, "Dit is Nederland, dit hadden we op kunnen lossen." Het heeft hem, en vele collega's in Ter Apel met hem, diep teleurgesteld.

Margot de Jong

Noodopvang asielzoekers

Sinds 22 februari verblijft de familie Khalaf in de Markuskerk. Het is een Irakees gezin bestaande uit vader Hussein, moeder Waheeda en vier kinderen, zoon Aram (11 jaar), dochters Ibtisam (10 jaar) en Adel (8 jaar), en jongste zoon Kayos (sinds kort 5 jaar). Een broer van Hussein woont in Gilze Rijen en heeft recent zijn verblijfsvergunning gekregen. De afgelopen tijd is er een hoop gebeurd. Alle vier de kinderen van de familie Khalaf zijn aangemeld voor school. De intakegesprekken zijn goed gegaan en Kayos, Adel en Ibtisam zijn op maandag 8 april naar basisschool De Fontein gegaan voor hun eerste schooldag. Voor de oudste, Aram, is het nog even afwachten. Hij had sowieso wat pech. Na van de fiets gevallen te zijn moest de huisarts er aan te pas komen om een flinke beenwond te hechten. Gelukkig geneest zijn been voorspoedig en kan hij twee keer per week naar voetbaltraining. Als de kinderen eenmaal naar school gaan kunnen de ouders naar (Nederlandse) taalles.

En dan waren er de hardnekkige buikklasten van Kayos, met als gevolg een nachtelijk bezoek aan de HAP (de huisartsenpost), veel en geleidelijk zwaardere medicijnen en uiteindelijk toch een nachtje in het ziekenhuis. Gelukkig is hij nu weer helemaal opgeknapt en dat is maar goed ook, want 2 april was hij jarig. Met zijn familie en daarbij een aantal van onze vrijwilligers hebben we zijn vijfde verjaardag gevierd. Met ballonnen, taart en cadeautjes natuurlijk. Omdat het zo nu en dan gevraagd wordt herhalen we nog maar eens. Wat we investeren in deze medemensen is tijd en aandacht. Het kost de kerk, of de diaconie, geen geld want we ontvangen een vergoeding per persoon per overnachting die alle kosten dekt.

Namens TOM-LJ (Team Opvang Markuskerk/Lucaskerk/Johanneskerk)



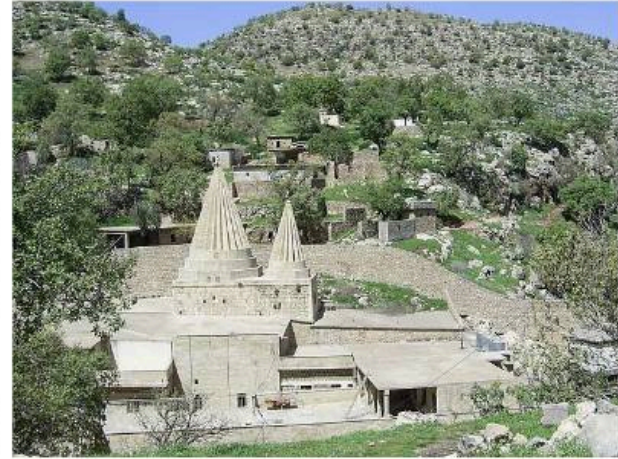
JEZIDI Het pauwenvolk

In de Markuskkerk verblijft sinds enige tijd een gezin van twee ouders en vier kinderen; asielzoekers, vluchtelingen; ze komen ergens uit Syrië en ze noemen zich JEZIDI.

Die groepsnaam laat zich vertalen als: dienaren van de Schepper, dat klinkt als een religieuze term, en dat is het ook: het woord Jezidi verwijst vooral naar hun geloof. Jezidi noemen zichzelf ezidi, dat Volk van God betekent. In het Koerdisch staat Ezda of Azda voor God. Ze geloven in één god die Yezdan wordt genoemd.

De Jezidi zijn een minderheidsgroep in Koerdistan, een enorm gebied dat delen van Syrië, Irak en Turkije bestrijkt, de meesten spreken een regionaal dialect: koermanji.

Van oorsprong vormen de Jezidi een monotheïstische godsdienst: ze kennen één God. Het is een godsdienst met heel oude papieren, de wortels van deze godsdienst liggen vóór het ontstaan van christendom, jodendom en Islam. Wellicht speelde daar sjeik Adi een rol in, die zich vestigde in de vallei van Lalish en daar overleed in 1162. Lalish is voor de Jezidi door de eeuwen heen een belangrijk bedevaartsoord geworden, zoals Mekka voor de Islam. Foto hiernaast.



Door contacten met andere groepen, volken en culturen hebben de Jezidi in de loop der eeuwen wel sommige gebruiken en patronen opgenomen in hun geloofstraditie (soms zelfs islamitische) maar ze zijn overwegend origineel in hun gebruiken, patronen, symbolen en feesten.

Een ander gevolg is dat een mens zich niet tot het Jezidisme kan bekeren: je kunt alleen Jezidi worden door geboorte.

En Jezidi worden ook geacht om niet buiten de eigen groep/volk te trouwen.

Dat laatste wordt in de moderne tijd wel steeds moeilijker te handhaven...

Het gebied waar de Jezidi wonen is al eeuwenlang een kruitvat: stammetwisten, groepsoorlogen, persoonlijke wraakoefeningen en strafexpedities waren en zijn dagelijkse kost.

Er waren perioden waarin Jezidi in al die wisselingen leidinggevende vertrouwelijke posities toegedeeld kregen, maar er waren evenveel perioden waarin ze werden vervolgd, bestreden, uitgemoord.

Deskundige historici hebben in de geschiedenis van de Jezidi inmiddels 74 pogingen tot genocide geteld. De meest recente is die in 2014 waarbij strijders van ISIS veel jezidische mannen hebben vermoord en vrouwen en meisjes hebben misbruikt en meegenomen als (seks)slavinnen. Veel Jezidi zijn toen in paniek de onherbergzame streek rond Sinjar ingetrokken.

Dat moge in elk geval duidelijk maken dat de Jezidi niet worden beschouwd als moslims.

Dat is misschien voor een deel terug te voeren op een vertaalfout: de naam van een Jezidische religieuze figuur werd in de Koran vertaald als "duivel" en in oorlogstijd werd dat een prachtig frame om de "duivelaanbidders" te verketteren, aan te vallen en te vermoorden.



De Pauwenengel is het hoofd van de zeven engelen, waaronder bijv. Gabriël, Michaël, Azraël. Hij staat bij de Jezidi bekend als Melek Tawus. Hij heeft de gedaante van een pauw: hij staat voor diversiteit van de wereld, en de kleurrijkheid van de pauwveren vertegenwoordigt alle kleuren van de natuur. De veren van de pauw symboliseren ook zonnestralen, waaruit licht, helderheid en helderheid komt, en de pauw die zijn veren van zijn staart in een cirkelvorm opent, symboliseert de zonsopgang.

De Jezidi aanbidden hem niet, ze aanbidden God, maar de Pauwenengel is wel een heilig iemand, die voor Jezidi God vertegenwoordigt.

In Nederland wonen naar schatting ongeveer 75.000 Jezidi en wereldwijd wordt hun aantal geschat op 1,5 - 2 miljoen, voornamelijk geconcentreerd in Koerdistan, bij het Syrische Erbil.

In een tweede artikel zal ik iets gaan schrijven over karakteristieke godsdienstige feesten van de Jezidi en wellicht willen onze Jezidische gasten daarbij iets van hun ervaringen met ons delen.

Wim Bisschop

Rondom de wijkkerken

Vanuit de Markus- en Lucaskerk

Wat kijken we met een dankbaar gevoel terug op de 40-dagen tijd, de Goede Week en Pasen! Het project 'wat goed dat je er bent' was een mooie eigentijdse manier om naar de verhalen te kijken. Jeremia kwam vier keer op bezoek en zo kregen we ook een inkijkje achter de prachtige bloemschikking die er iedere week weer was! We vierden samen Palmpasen in de Johanneskerk en de kinderen maakten de ouderen in het Ginneken blij met prachtige palmpaasstocken.

Witte donderdag begonnen we met het avondmaal, waarna we steeds dichterbij het beklemmende verhaal van de goede vrijdag kwamen. De cantorijen namens ons mee in dat verhaal door delen uit het oratorium van de graankorrel te zingen. Stille Zaterdag kwamen we samen in het donker van de Goede Vrijdag. We deelden verhalen van hoop met elkaar, we luisterden naar prachtige muziek en zo werd het steeds lichter. Groot feest was het op Paasochtend, zowel in de Lucas- als de Markuskerk! Met prachtige bloemschikkingen en mooie muziek vierden we voluit Pasen!

In de dienst van 17/3 deelden we bloembollen uit en hoe mooi bleiden deze (voor 😊 of) met Pasen!

Als deze S'Amen verschijnt hebben we al twee vieringen naar aanleiding van de film 'As it is in heaven' gehad. Een film met een aantal diepe lagen. Zo hadden we het over hoe 'alles begint met luisteren' en hoe je je eigen toon zoekt en harmonie vindt. Zo werken we toe naar een zang/muziekviering op **28 april** waarin we uiteenlopende muziek horen en zingen.

Thijske Fraanje

Kort **verslag vergadering sectieteam** Markus/Lucaskerk dd. 8 april 2024.

Na de opening door voorzitter Andries van der Vegt wordt teruggekeken op de afgelopen periode:

Met name de paascyclus werd als zeer bijzonder ervaren; evenals de verschillende uitvaarten; de maaltijd voor ouderen en de Lutherse Vesper

☒ Met betrekking tot de kerstnachtdienst zijn er goede gesprekken geweest over de invulling komende kerstmis. De partijen lijken elkaar daar gevonden te hebben.

☒ Het bestuur van de Grote Kerk staat ook open voor andere kerkelijke activiteiten

☒ Voor het invullen van de startzondag (1 september 2024) wordt een kleine commissie in het leven geroepen vanuit



onze drie kerken. Het voornemen is om dit jaar alleen op de zondag wat extra's te organiseren.

☒ Met het gezin dat tijdelijk in de Markuskerk is gehuisvest, gaat het goed.

☒ Met betrekking tot Kerk voor Jong en Oud wordt de conclusie getrokken dat we momenteel niet de menskracht en ook geen belangstelling vanuit de jeugd hebben om hierin te investeren. Mocht zich dat aandienen dan zullen we daar zeker op anticiperen.

☒ Over de Pinksterviering is 2025 wordt unaniem afgesproken dat deze zoals ook dit jaar het plan is, volgend jaar in Princenhage zal worden georganiseerd.

☒ De kanselbijbel in de Markuskerk zal in het vervolg pas bij de aanvang van de lezingen open worden gelegd door de lector.

☒ Bij Avondmaalvieringen wordt in het vervolg alleen de mogelijkheid geboden om brood te dopen in de kelk.

☒ Diaconale doelen worden voor aanvang van de collecte toegelicht.

☒ Op 8 en 9 juni wordt 30-jarig bestaan Lucaskerk gevierd met diverse activiteiten en een passende kerkdienst.

☒ Er wordt besloten geen lectoren meer in te roosteren bij diensten in de Grote Kerk. Dit in verband met de slechte akoestiek in het gebouw.

☒ Er is een jaarkalender gemaakt met alle activiteiten in beide kerken.

☒ Het gaat nog wel wat tijd kosten voordat daadwerkelijk een start kan worden gemaakt met het beroepingswerk voor een tweede predikant.

Wilma- Bondzio-Hupkens.

30 jaar Lucaskerk

In mei is het 30 jaar geleden dat de Lucaskerk geopend werd. Sindsdien wordt er elke vijf jaar met feestelijkheden stilgestaan bij dit heugelijke feit. Als er wat te vieren viel, dan deden we dat graag met de mensen van de Lucaskerk. Soms wat uitgebreider, soms wat meer bescheiden. In die lustrumjaren werd er vaak een musical opgevoerd.

In de 2004 werd bij de opening de toon hiervoor gezet met de musical Johannes op Pathmos. De musical Jakob waaraan ook veel kinderen meewerkten, volgde 5 jaar later. We spaarden met strippenkaart voor karweitjes en drankbonnen voor een ZWO-project in Kameroen. Bij het 10-jarig bestaan werd flink uitgepakt: de regenboog van de dakramen in de kerkzaal vormde o.a. de inspiratie voor het grote mozaïek bij de ingang van de kerk. Dit werd aangebracht met behulp van veel helpende handen. Ook in het wandkleed waaraan zo'n 75 mensen in dat jaar meewerkten, is de regenboog terug te zien. Dat was ook het lustrum waarvoor een nieuw avondmaalsstel en nieuw tafellinnen ontworpen werden. Daarna kwamen achtereenvolgens de musicals Paulus in 2009, Ruth in 2014 en Judas in 2019 voorbij.

In de laatste vijf jaar hebben er veel veranderingen plaats gevonden in het kerkelijk gebeuren rond de Lucaskerk: de coronacrisis laat zijn sporen na, de parochiekerk Bethlehem van de Augustinusparochie werd door het sluiten van de Bethlehemkerk ondergebracht in de Lucaskerk en bij verschillende activiteiten werd in het kader van HeartEdge meer samenwerking gezocht met organisaties zoals het bewonersnetwerk Haagse Beemden Verbindt en mensen in de buurt van de Lucaskerk. Mooie voorbeelden hiervan zijn de totstandkoming van de Lucashof en in het najaar de bijeenkomsten van 'Een plek voor je verdriet'.



In dat kader sluiten we dit jaar met onze festiviteiten op **zaterdag 8 juni** aan bij het wijkfestival Haagse Beemden. Op verschillende plaatsen in de wijk is er dan iets te doen waarbij de deelnemers stempels kunnen verzamelen. In de Lucaskerk is dan ook een stempelpost. In een tent bij de Lucashof organiseert HeartEdge een ontwerpwedstrijd voor een verbindingspoort tussen het Heksenwielplein en het 'kerkplein'. In de Lucaskerk wordt een muzikale middag georganiseerd met medewerking van Muziekschool Haagse Beemden, de muziekgroep o.l.v. Joshua Park, een zangworkshop o.l.v. Margreet Pols, Lucas8 en een optreden van de Lucas Houseband. Tussendoor kan er geluisterd worden naar de genomineerde verhalen van een verhalenwedstrijd uit de wijk. Iedereen is dan van harte welkom tussen 13.15 uur en 17.00 uur.

De organisatie van deze middag is in handen Dick de Man, Thijske Fraanje, Jan Krijgsman, Marja Hoefeijzers, Mariette van Dueren den Hollander en ondergetekende. Noteer zaterdag 8 juni alvast in je agenda en vier met ons het 30-jarig bestaan van de Lucaskerk mee!

Uiteraard staan we ook op zondag 9 juni in een oecumenische viering stil bij dit lustrum.

Namens de organisatie

Henriëtte Rusch

Uit de Johanneskerk

Uit de wijkraad

Opnieuw kwam er op 5 maart een scala aan onderwerpen voorbij op de wijkraadvergadering van onze Johanneskerk. We keken terug op de fijne oecumenische vieringen in de Week van Gebed in januari en op een mooie herbevestiging- en afscheidsdienst op 4 februari. Daarnaast werden de bijzonderheden van de komende diensten in de Goede Week en Pasen doorgenomen waarbij het gemis van een 'eigen' predikant zich toch ook duidelijk liet voelen. Verder werden afspraken gemaakt over de Openluchtdienst met Pinksteren op 20 mei. Wij zijn blij dat ds. Ton van Prooijen en Thijske Fraanje in deze dienst samen voor zullen gaan. Muzikale medewerking wordt dan verleend door het gospelkoor Reflexion uit Dordrecht.

Ook de braderie/vrijmarkt op **5 mei** in Princenhage kwam aan bod. We starten dan met een oecumenische dienst en zullen daarna de hele dag weer open zijn. Tot slot kwamen, naast alle praktische zaken, uiteraard ook het verloop van het verkoopproces van onze kerk aan de orde en de vorderingen in het proces rond het beroepen van een tweede predikant voor Breda.

Wij eindigden zoals altijd met een lied en ditmaal, passend in deze tijd naar Pasen toe: lied 536 vers 1 en 4.

4) Gij onderhoudt de vlam van ons bestaan.

Aan u, o Heer, ontleend het brood zijn leven.

Ons is een loflied in de mond gegeven,

sinds Gij de weg van 't offer zijt gegaan.

Inmiddels ligt het Paasfeest alweer achter ons en mogen wij op weg gaan naar het Pinksterfeest!

Hartelijke groet,

Mieke Frankfoorder

VRIJHEID – VERGEVING - VERBONDENHEID

Zondag 19 mei vieren we **Pinksteren** samen buiten (op het Kerkplein achter de Haagsemarkt in Princenhage) om 10.30 uur. Wat betekent dat feest voor ons vandaag? We kijken naar drie perspectieven op Pinksteren. We gaan samen zingen en we gaan luisteren naar het koor 'reflexion'.

Van harte welkom! ds Ton van Prooijen en Thijske Fraanje



Praktische informatie

- Parkeren kan op de parkeerplaats achter de Jumbo supermarkt aan de Pastoor van Spaandonkstraat.
- Na de dienst kunnen we samen een kopje koffie of thee drinken in de horecagelegenheden: Aogse Markt / Don Qui-John of Het Roode Hert (1e consumptie is gratis).
- Kinderkerk voor kinderen vanaf 4 jaar: We beginnen de viering gezamenlijk op de Haagse Markt. Na ongeveer 10/15 minuten gaan de kinderen - voor hun eigen viering - naar het Kerkenhuis van de Johanneskerk.
- Opvang voor de allerkleinsten: in het Kerkenhuis
- Er zijn stoelen aanwezig
- Bij slecht houden we de viering in de Johanneskerk



Overzicht activiteiten voor kinderen en jeugd 28 april tot en met 24 mei 2024

	Datum	Kindernevendienst	Crèche	Kerk op school	Basis catechese	Familietafel
		Breda-Breed basisschool	Breda-Breed 0 – 4 jaar	Breda-Breed 0-4 jaar	Breda-Breed groep 7&8	Breda-Breed
zo	28 apr	Geen kindernevendienst				
zo	5 mei	Geen kindernevendienst				
zo	12 mei	MK/Alberta de Vries	MK/oppas aanwezig			
zo	19 mei	JK/Wendy van Oostenbrugge				
Vrij	24 mei					JK/Thijske/Dick/Mark
Locaties	VA=via app nader te bepalen	GK = Laurentiuskerk - Ginneken	JK = Johanneskerk	MK = Markuskerk	GrK = Grote Kerk	LK = Lucaskerk

De littekens van het leven

Een aantal jaar geleden op een hete dag in zuid Florida, besloot een jongetje om in een klein meertje achter het huis te gaan zwemmen. Hij rende naar buiten en trapte ondertussen zijn schoenen uit, rende de steiger op en sprong het water in. Hij begon te zwemmen, maar had niet door dat een alligator zijn richting uit kwam zwemmen.

Zijn moeder zag het vanuit het keukenraam gebeuren en rende naar buiten en al rennend naar het water schreeuwde ze naar haar zoon dat hij snel terug moest zwemmen. Hij hoorde haar stem en begon snel terug te zwemmen. Maar het was te laat. Net toen zijn moeder haar zoon bij zijn armen pakte, pakte de alligator de benen. Zowel de moeder als alligator trokken hard aan de jongen. De alligator was veel sterker dan de moeder. Maar de moeder wilde haar zoon niet verliezen.

Toen een boer die langsreed het geschreeuw hoorde, rende hij op de moeder en zoon af en schoot op de alligator. De alligator liet los. Wonder boven wonder heeft de jongen de aanval overleefd. Zijn benen zaten onder de diepe littekens. Ook op zijn armen zaten littekens, het waren de plekken waar zijn moeder haar nagels diep in haar zoon had gestoken om de zoon waarvan zij zoveel hield te redden.

Een journalist kwam het jongetje interviewen en vroeg hem of hij zijn littekens mocht zien. De jongen deed zijn broekspijpen om hoog een liet met veel trots zijn littekens zien. Hij zei tegen de journalist: "Maar je moet ook mijn armen bekijken. Daar zitten ook littekens, want mijn moeder wilde mij niet loslaten!"

Jij en ik kunnen ons identificeren met deze jongen. Wij hebben allemaal littekens. Niet van alligators of andere dramatische gebeurtenissen, maar van een pijnlijk verleden. Sommige kun je niet zien maar zijn ontstaan door diepe pijn. Maar sommige littekens zijn ontstaan omdat God ons niet wilde loslaten. In het midden van de worsteling, bleef hij jou vasthouden. De Bijbel vertelt ons dat God van ons houdt. Je bent een kind van God en hij zal je beschermen en voor je zorgen, altijd. Maar soms dwalen wij af naar gevaarlijke situaties. De kleine meertjes van het leven die gevuld zijn met bedreigingen en gevaar. Dat is wanneer de worsteling begint – en als je de littekens van zijn liefde op je armen hebt staan, wees dan heel dankbaar. Hij liet je en zal je nooit laten gaan.

<https://www.heavensinspirations.com/scars-for-life.html>



Diaconale maaltijd in de Goede Week

Op woensdag in de Goede Week houden we sinds jaar en dag in de Lucaskerk de Diaconale maaltijd. We koken een sobere maaltijd en iedereen geeft een bedrag aan het eind. Het geld wat we ophalen is dan steeds voor het goede doel wat uitgekozen is. Dit jaar had de diaconie als goed doel voor het Annahuis gekozen. De opbrengst van de maaltijd gaat volledig naar het Annahuis. Tijdens de maaltijd hebben Dorothé en Fatima verteld over het Annahuis. Wat het Annahuis voor hen persoonlijk betekent. Fatima vertelde ook hoe graag ze terug wilde naar het land waar ze vandaan kwam. Ze voelde zich geen Nederlander, zij was gekleurd. Ze voelde dagelijks dat ze niet geaccepteerd werd. We werden er stil van, het waren aangrijpende verhalen. Wie het gemist heeft kan nog een Jaarmagazine 2023 van het Annahuis meenemen uit de Lucaskerk. Een blad met verhalen over het werk vanuit het Annahuis.

We hebben met 27 gasten gegeten en de opbrengst voor het Annahuis was E 250,50. Het Annahuis was zeer blij met deze gift. Zij nodigen iedereen van harte uit om vooral eens langs te komen bij het Annahuis, Haagweg 3. Wees welkom.

Na de maaltijd gingen we allemaal naar de Vesper met als thema: De ander.

We hoorden het verhaal uit Marcus over Barthimeus. Jezus vroeg aan Barthimeus wat hij voor hem kon doen. Hij vulde het niet van tevoren in, maar liet het hem zelf vragen. Zo moeten we met een ander omgaan, niet zelf invullen maar luisteren naar zijn vraag.



Het recept van de soep voor 4 personen:

Nodig: 200 gram winterpeen in stukjes, 1 grote zoete aardappel in stukjes, 4 stengels bleekselderij in stukjes, 400 gram tomaten aan stukjes, 1 prei in stukjes, 1 ui gesnipperd en 2 teentjes knoflook fijn, 1,2 liter groentebouillon, 2 cm gember fijngesneden, 2 eetlepels olie, 1 tl parikapoeder, 1 tl komijnpoeder, ½ tl kurkuma, 200 gr rode linzen afgespoeld.

Verwarm de olie, fruit eerst het kruidenmengsel zachtje tot het begint te geuren, voeg de ui toe, als ze glazig wordt de rest van de groenten even meebakken. Voeg de linzen toe en de bouillon en laat het 25 minuten zachtjes koken.

Geef er brood bij en eventueel een yoghurtsausje: 200 ml yoghurt, gemengd met de geraspte schil en het sap van een citroen, wat paprika- en chilipoeder en zout en peper. Roer het door elkaar en dip het brood erin.

Arja van der Velde en Joyce Rijke



Vieringen 28 april t/m 26 mei

Protestantse Gemeente Breda

U kunt onze vieringen ook digitaal volgen via de website van de PGB: www.pknbreda.nl/actueel/vieringen

Lucaskerk, Tweeschaar 125, aanvang 10:45 uur

5 mei: ds. B. Grandia. Bevrijdingsdag. Gezamenlijke viering met Markuskerk

9 mei: PGB-brede Gospelviering in Grote Kerk, zie onder Grote Kerk. Hemelvaart

19 mei: PGB-brede openluchtviering in Princenhage. Pinksteren

26 mei: ds. A. Toornstra. Gezamenlijke viering met Markuskerk

Markuskerk, Hooghout 96, aanvang 10:00 uur

28 apr.: ds. T. van Prooijen. Gezamenlijke viering met Lucaskerk

9 mei: Pgb-brede Gospelviering in Grote Kerk, zie onder Grote Kerk. Hemelvaart

12 mei: ds. T. van Prooijen. Maaltijd van de Heer. Gezamenlijke viering met Lucaskerk

19 mei: PGB-brede openluchtviering in Princenhage. Pinksteren

Johanneskerk, Dreef 5, aanvang 10:00 uur

28 apr.: ds. M.G. Wagenvoorde

5 mei: ds. A. Rolfes (Rotterdam). Bevrijdingsdag

9 mei: PGB-brede Gospelviering in Grote Kerk, zie onder Grote Kerk. Hemelvaart

12 mei: ds. M. de Jong (Rotterdam)

19 mei: PGB-brede openluchtviering in Princenhage. Pinksteren

26 mei: ds. A. Rolfes (Rotterdam)

Grote Kerk, Kerkplein 2, aanvang 11:30 uur

9 mei: Gospelviering. Gezamenlijke viering van PG Breda en PG Ginneken. Voorgangers Norbert Schnell (RK), Hans van der Meulen (Jeftha) en Ton van Prooijen. Hemelvaart

Protestantse Gemeente Ginneken

Duivelsbruglaan 1, aanvang 10:00 uur

28 apr.: ds. A. Poldervaart

5 mei: ds. C. Blokland-den Hertog. Bevrijdingsdag

9 mei: Gospelviering in Grote Kerk, zie onder Grote Kerk. Hemelvaart

12 mei: ds. M. Meijer. Dienst van Schrift en Maaltijd

19 mei: ds. B. Kuipers. Pinksteren

26 mei: ds. A. Poldervaart

PKN Gemeente Eglise Wallone Breda

Waalse kerk, Catharinastraat 83, 11:00 uur. Vieringen in het Frans op de 2e en 4e zondag van de maand

28 apr.: ds. G. Quenon

12 mei: ds. R. Dewandeler

26 mei: ds. E. Jehin

Remonstrantse Gemeente Breda

Lutherse Kerk, Veemarktstraat 11 of Stadserf 3, 10:30 uur

28 apr.: ds. P. Galema

26 mei: ds. T. Barnard

Doopsgezinde Gemeente Breda

Dorpshuis 't Klooster, Jack van Gilsplein 1 Bavel, 11:00 uur

5 mei: zr. R.S. Rompa-Phaff. Bevrijdingsdag

Ekklesia Breda

Vieringen op de 1e en 3e zondag van elke maand in de

Lutherse kerk, Veemarktstraat 11, Breda, om 10:30 uur

5 mei: F. Ploum. Bevrijdingsdag

19 mei: F. Ploum . Pinksteren

Oecumenisch Coventry gebed

Elke eerste vrijdag van de maand, van 12:00 - 12:30 uur in de Stiltekapel van de Grote Kerk Breda

Zorgcentra en Amphia:

Ruitersbos, vieringen vrijdagmiddag, aanvang 16:00 uur

17 mei: mw. E. Bouwmans

Elisabeth, vieringen vrijdagmiddag, aanvang 14:00 uur

3 mei: mw. E. Bouwmans

Breedonk:

Geen vieringen in deze periode

De Leystroom, vieringen vrijdagmiddag, aanvang 14:00 uur

17 mei: thema 'Moederdag'

Zuiderhout, oecumenische viering donderdagmiddag in de

kapel, 15:00 uur

16 mei: ds. Ton van Prooijen

Thebe Aeneas

Er zijn geen vieringen in Aeneas. Als u contact wil met de geestelijk verzorger, kunt u bellen met pastor J. Schilling (06-2047 6710)

Amphia, Molengracht Breda

Er zijn geen vieringen in het Amphia ziekenhuis. Als u patiënt bent (opgenomen of poliklinisch) of één van uw naasten is opgenomen, dan kunt u een beroep doen op de geestelijk verzorgers. U kunt bellen via de Receptie (076-5951000) en vragen naar de dienstdoend geestelijk verzorger. Of de verpleging vragen te bellen.



De Geest krijgen



Kik geeft de kinderen Muis een heel moeilijk raadsel op: "Rara, wat is het ... HIJ IS ONZICHTBAAR, MAAR HIJ BLAAST; HIJ IS SNEL, MAAR HEEFT NOOIT HAAST; HIJ IS NIET HEET, MAAR VERWARMT; HIJ IS EEN FEEST DAT JOU OMARMT!" De muizen kruipen bij elkaar om het raadsel op te lossen. Ineens springt Maikel op. "Ik weet het!", roept hij hippend van de ene achterpoot op de andere. "Het kerkorgel! Want ... muziek is onzichtbaar, het orgel blaast ... de vingers van de organist gaan snél ... van muziek word je wárm ... en het is feestelijk!" Kik vindt het knap bedacht! Maar het is niet DE oplossing. Weer steken de muizen de snorharen bij elkaar. Ineens piept een zusje:

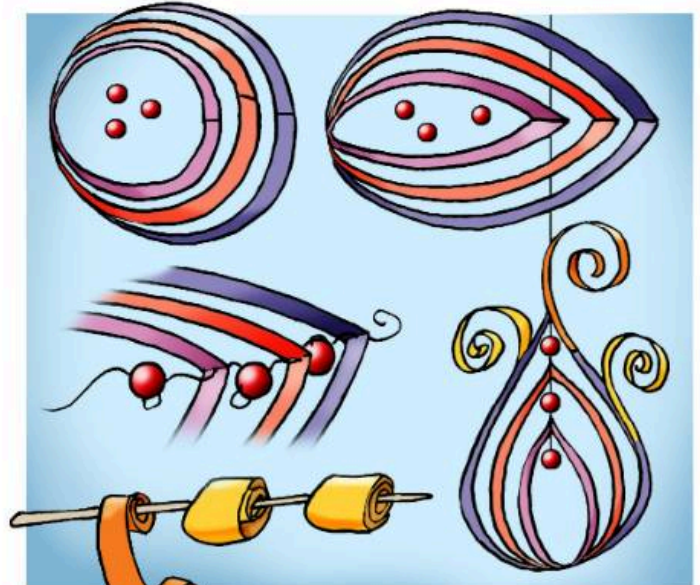
"Ik weet het! Het springkussen op het kerkplein! Het staat klaar voor Pinksteren! De lucht in het kussen is onzichtbaar, maar je hoort hem blazen! ... Je springt snel, maar je hebt geen haast ... je krijgt het hartstikke heet ... en een springkussen zit óm je heen!" "Jaaa, dat is het!" roepen alle muizen. Kik is vol bewondering. Maar weer is het niet DE oplossing. "Ik zal het verklappen" zegt Kik. "Het is ... de Heilige Geest van God! Die is onzichtbaar en blaast opeens warmte in mensen. Dat gebeurt op het Pinksterfeest!" De muisjes vinden het antwoord maar zozo. Samen rennen ze enthousiast naar buiten. Want het springkussen, dát vinden ze het toppunt van Pinksteren!



Pinksterhanger

Laat het vuur van de Heilige Geest zien! Knutsel deze Pinksterhanger en hang hem voor het raam zodat de zon erdoorheen kan schijnen. Nodig: Papier in vurige kleuren, schaar, speld, lijm/plakband, ophangdraad, drie kralen.

1. Knip/plak drie repen van ca. 2 cm breed en ca. 58, 48 en 38 cm lang. Sluit elke reep tot een ring en geef die met één knijpje een vlamvorm. Leg ze in elkaar, plak de onderkanten vast.
2. Maak een kraal onderaan de ophangdraad. Prik een gaatje door de punt van de kleinste vlam en haal de lange draad van onder naar boven erdoor, de kraal blijft van binnen. Rijg de tweede kraal aan de draad, fixeer hem ca. 4 cm hoger dan de vorige. Prik weer een gaatje en trek de draad door de middelste vlam. Doe hetzelfde met de derde kraal in de grootste vlam. Laat de ophangdraad lang.
3. Plak er eventueel een papieren hartvorm van 20 cm hoog achter met ietsje plakband. (Dit hóeft niet.)
4. Krul nog wat vuurtongen door reepjes papier om een satéprikker te wikkelen. Breng ze in vorm en plak ze als vuurtongen tegen vlam én draad.



Uit de Bijbel

Toen de dag van pinksteren aanbrak waren de leerlingen samen op een plek. plotseling kwam er een stormachtig geraas uit de hemel, het vulde heel het huis. Er verschenen vurige tongen boven ieder van hen. Ze raakten vol van Heilige Geest en begonnen te spreken in allerlei talen, zoals de Geest hun ingaf. (Vrij naar Handelingen 2:1-4)



Teksten: Marjet de Jong
Tekeningen: M. Jurriëns